

KULTURKAMERATENE

Årlig deler Kulturrådet ut 1,4 milliarder kroner til kunst og kultur.
For hver Facebook-venn søkeren har blant tildelerne i rådet, øker pengestøtten med 58 000 kroner i snitt.

FÅR MILLIONSTØTTE - OG KJEMPELØNN

ORDNINGEN BØR GJENNOMGÅS
Deler ut mer penger til Facebook-venner

Ber om tydeligere avslagsbegrunnelser fra Kulturrådet

240 millioner kroner
ble gitt mellom Facebook-venner i 2016.

Dagbladet

SKUP-metoderapport innsendt av:
Steinar Solås Suvatne, Ola Strømman, Jonas Pettersen og Eirik Alver.
Oslo, 12. januar.

INNHold

INNLEDNING.....	s. 3
HVORFOR FACEBOOK.....	s. 3
OPPSTART OG ORGANISERING.....	s. 3
HYPOTESER.....	s. 4
METODE: INNHENTING AV DATA.....	s. 4
METODE: DB FBFRIENDS.....	s. 5-7
METODE: VISUELL VENNEFREMSTILLING.....	s. 7-10
JOURNALISTISKE FUNN – HYPOTese 1.....	s. 10
JOURNALISTISKE FUNN – HYPOTese 2.....	s. 11
JOURNALISTISKE FUNN – HYPOTese 3.....	s. 11-12
KILDEKRITIKK/METODEUTFORDRINGER/ETIKK.....	s. 12-13
OPPSUMMERING.....	s.13
ETTER PUBLISERING/KONSEKVENSER.....	s.13 og 14
ARTIKKELLISTE.....	s. 14 og 15

Journalister:

Steinar Solås Suvatne, Ola Strømman, Jonas Pettersen og Eirik Alver

Kontaktperson:

Jonas Pettersen (jpe@dagbladet.no / 95111763)

Prosjektnavn:

Kulturkameratene

Publisert fra:

24. juni 2017 til 1. desember 2017.

Redaksjon:

Dagbladet Magasinet og Dagbladets kulturavdeling.

Innledning

1,4 milliarder kroner fordeles hvert år av Kulturrådet til hundrevis av kulturprosjekter i Norge, men saksbehandlingen foregår i stor grad i skjul for offentligheten. I artikkelserien «Kulturkameratene» har Dagbladet undersøkt koblingen mellom vennskap på Facebook og tildelinger fra Kulturrådet.

Dagbladet har gjennom arbeidet kunne dokumentere betydningen av et Facebook-vennskap for å få tilslag på offentlighetens kulturmidler. Gjennom vår egenutviklede programvare har vi sett hvordan muligheten for å få tilslag fra Kulturrådet omtrent dobles dersom søker er Facebook-venn med én av personene som behandler søknaden.

Mange kunstnere Dagbladets kulturjournalister snakker med sier de ikke får penger fordi de ikke kjenner riktig folk i kulturbransjen. Vi bestemte oss for å ta påstandene deres på alvor. Ved hjelp av vår programvare er det nå kommet ny dokumentasjon på banen som langt på vei gir de forsmådde kunstnerne rett.

Hvorfor Facebook?

I møte med våre funn argumenterte Kulturrådet umiddelbart for at en Facebook-venn ikke er lik vennskap. Det er vi enig i. Det vi derimot legger til grunn, med støtte fra nettverksforskere, er at Facebook-vennskap sier noe om kjennskap. Christoph Ellersgaard ved Copehagen Business School, en av Nordens ledende forskere på nettverk, beskriver Facebook som den beste indikatoren på nettverk i 2017.

Kulturrådet kaller seg åpent og moderne, men i realiteten er det nær sagt umulig å vurdere hvorfor søker A får penger og søker B aldri får: Kulturrådet har ingen bestemte søkekriterier, ingen utdypende møtereferater og ingen regler for habilitet utover familietilknytning eller økonomisk binding. Det gis heller ingen begrunnelse for avslag, og mange søkere blir tildelt penger år etter år, mens andre aldri får.

I sum mener vi Facebook-bekjentskap er den beste måten å gjennomgå bindinger i Kulturrådet all den tid Kulturrådet i realiteten ikke er særlig åpen eller tilgjengelig for kritisk søkelys.

Oppstart og organisering

Dagbladets utviklingsavdeling kom i kontakt med danske journalister, som gjennom en beslektet metode har gjennomgått tildelinger fra det danske kulturrådet. Utviklingsavdelingen så fort at kodematerialet fra Danmark ikke lot seg bruke i Norge: Våre funn bygger derfor i sin helhet på 100 prosent egenprodusert digitalt utviklingsarbeid.

Tre journalister (Steinar Solås Suvatne, Jonas Pettersen og Eirik Alver) og én utvikler (Ola Strømman) jobbet til og fra i tre måneder, fra april til juni 2017, på prosjektet. Det skjedde i samarbeid med ledelsen i Magasinet, Dagbladet utvikling og Dagbladets kulturredaktør.

Aller Medias analyse-avdeling har gjennomgått, oppdatert og klarert utregningene våre, samt bistått med egne utregninger basert på dataene vår programvare har samlet i hop.

Hypoteser

- (1) Facebook-vennskap med dem som behandler søknader i Kulturrådet øker mulighet for å få støtte.
- (2) Facebook-vennskap øker selve pengesummen søkeren får tildelt.
- (3) Pengesummen øker jo flere Facebook-venner søkeren har i det aktuelle utvalget.

Metode: Innhenting av data

Dagbladet hentet inn 18564 søknader som kom inn til Kulturrådet i 2016. Kulturrådet består av 55 forskjellige fagutvalg. Vi sorterte søknadene etter hvilket av utvalgene som behandlet dem, og gikk så på leting etter medlemmene i disse utvalgene.

Umiddelbart forsto vi at Kulturrådet ikke har noen oppdatert oversikt over sine 243 utvalgsmedlemmer. Selv etter flere forsøk lyktes ikke Kulturrådet i å gi oss noen fullstendig liste over fagutvalgene. Flere medlemmer hadde sluttet, nye hadde kommet til og enkelte utvalg var også lagt ned.

Vi måtte derfor selv ringe rundt til fagutvalgsmedlemmene, spørre om de fremdeles satt i utvalget og høre hvilke andre personer som satt i utvalget sammen med dem. Slik laget vi til slutt vår egen komplette liste. Kulturrådet har på vår oppfordring oppdatert nettsidene sine noe.

Vi satt nå med to oversikter: Listen over alle fagutvalgsmedlemmer og listen over alle søkere til midler. Listen over alle fagutvalgsmedlemmer hadde vi måttet innhente selv, søkerlistene på midler, fordelt på hvem som fikk tilskudd og hvem som fikk avslag, fikk vi innsyn i via Kulturrådet.

192	Faglig utvalg for visuell kunst	2010-01-01 00:00:00.000	2100-01-01 23:59:59.000	
193	Azar Alsharif	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
194	Morten Norbye Halvorsen			Ikke Facebook
195	Geir Haraldseth			Lastet ned
196	Lars B Sture	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
197	Linn Anita Pedersen	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Ikke Facebook
198	Mari Johanne Slaattelid	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Ikke Facebook
199	Steinar Sekkingstad	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Ikke Facebook
200	Faglig utvalg for dans	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 23:59:59.000	
201	Anne Margrete Fiskvik	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
202	Arne Fagerholt	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
203	Irene Vesterhus Theisen	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
204	Karl-Erik Nedregaard	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Skjult venneliste
205	Karstein Solli	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
206	Torunn Helene Robstad	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
207	Faglig utvalg for rom for kunst og tverrfaglige tiltak	2014-02-10 00:00:00.000	2100-01-01 23:59:59.000	
208	Anna Charlotta Nordanstedt Hegdahl	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
209	Henning Bergsvåg	2014-04-04 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
210	Lars Cuzner	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
211	Maria Utsi	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Skjult venneliste
212	Omar Guiderk	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
213	Ulrika Staugaard	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Skjult venneliste
214	Faglig utvalg for scenekunst	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 23:59:59.000	
215	Andreas Dyrdal	2015-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Skjult venneliste
216	Eirik Fauske	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
217	Harry Guttormsen	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
218	Jenny Svensson	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
219	Lise Hovik	2016-02-02 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned
220	Snelle Ingrid Hall	2014-02-10 00:00:00.000	2017-12-31 00:00:00.000	Lastet ned

Utvalgene: Slik organiserte vi selv oversikten over Kulturrådets fagutvalg. Vår utvalgsoversikt ble etter hvert mer korrekt enn den Kulturrådet selv hadde.

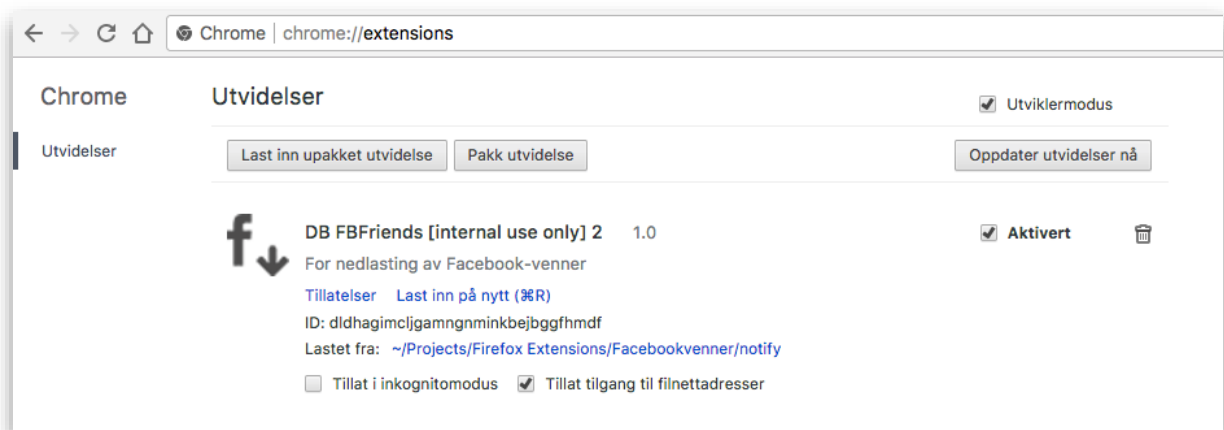
Metode: DB FBFriends

Det neste vi trengte for å se om det var noen sammenheng mellom Facebook-vennskap og sjansen for å få støtte, var Facebook-vennelistene til de som var med på å behandle søknadene (fagutvalgsmedlemmene). I Danmark var det tidligere laget et script for å laste ned vennelister fra Facebook, der dette ble kjørt manuelt for hver bruker. Med tanke på de store utvalgs- og tildelingslistene som vi var i besittelse av, derav nesten 19 000 søknader, var det imidlertid viktig å få til en så god automatisering som mulig.

Facebooks API for kommunikasjon med annen programvare ble fort forkastet, ettersom det der ligger begrensninger i antall forespørsler mot serverne. Vi visste at her ble det behov for å behandle store mengder data.

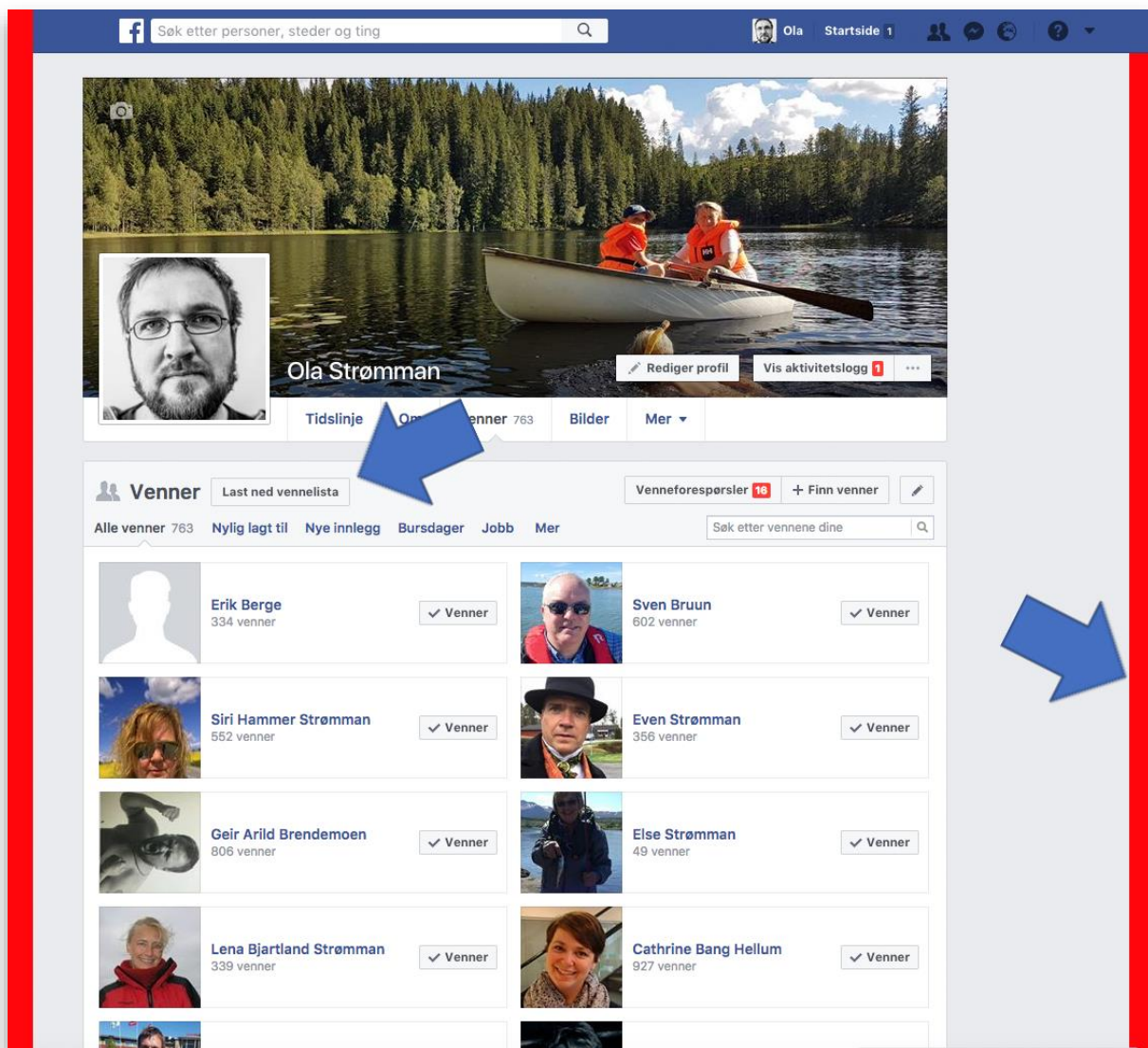
Google Chrome har mulighet til å kjøre programsnutter (Chrome Extensions) lokalt på brukerens PC. Den mest kjente er Adblock.

Vår redning ble den fra bunnen av egenutviklede programvaren *DB FBFriends*.

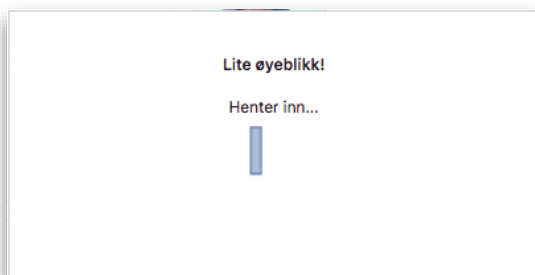
FBFriends lå hele tiden i bakgrunnen i nettleseren og sniffet etter en url som indikerte vennelister på Facebook. Om den fant en venneliste, la den til en knapp i toppen av nettsida: ”Last ned vennelista”.

Ved trykk på knappen startet prosessen som lastet ned vennelista. Siden ble scrollet nedover så lenge det var venner igjen å laste ned. Når en venneliste var ferdig nedlastet, lå alle vennene lastet inn i html-koden og de kunne leses ut med navn og Facebooks unike id på hver bruker.

Første pil: knapp for å laste ned vennelista

Andre pil: rød markering rundt vennelista betyr at den ikke tidligere er lastet ned. Denne ble endret til grønt når vennelista ble lagret på vår eksterne server.

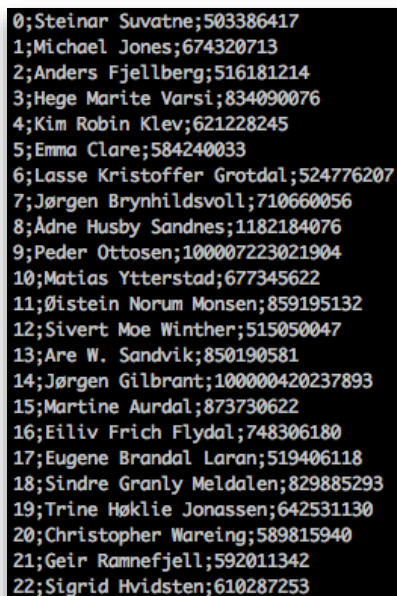
Illustrasjon: skjermbilde under nedlasting

Illustrasjon: skjermbilde etter nedlasting

Da vennelista var lest ut ble den sendt til en sentral webserver for lagring. Var vennelisten omkranset av rød ramme var den ikke lagret, og grønn om alt var ok.

Bortimot 350 vennelister ble på denne måten lastet ned. Noen komplette, noen viste bare felles venner og noen var sperret. Men grunnlagsdataene lå klare.


```
0;Steinar Suvatne;503386417
1;Michael Jones;674320713
2;Anders Fjellberg;516181214
3;Hege Marite Varsi;834090076
4;Kim Robin Klev;621228245
5;Emma Clare;584240033
6;Lasse Kristoffer Grottdal;524776207
7;Jørgen Brynhildsvoll;710660056
8;Adne Husby Sandnes;1182184076
9;Peder Ottosen;100007223021904
10;Matias Ytterstad;677345622
11;Øistein Norum Monsen;859195132
12;Sivert Moe Winther;515050047
13;Are W. Sandvik;850190581
14;Jørgen Gilbrant;100000420237893
15;Martine Aurdal;873730622
16;Eiliv Frich Flydal;748306180
17;Eugene Brandal Laran;519406118
18;Sindre Granly Meldalen;829885293
19;Trine Høklie Jonassen;642531130
20;Christopher Wareing;589815940
21;Geir Ramnefjell;592011342
22;Sigrid Hvidsten;610287253
```

Lagringsformatet: Flate filer. Noen av vennene til Steinar Suvatne. Navn og Facebook-id på hver bruker.

Vennelistene for fagutvalgsmedlemmene var nå lastet ned og lagret. Men hvordan skulle man kunne se om det fantes noe hold i hypotesen om at det hjelper å være Facevook-venn med Kulturrådets fagutvalgsmedlemmer om du skal få tilskudd?

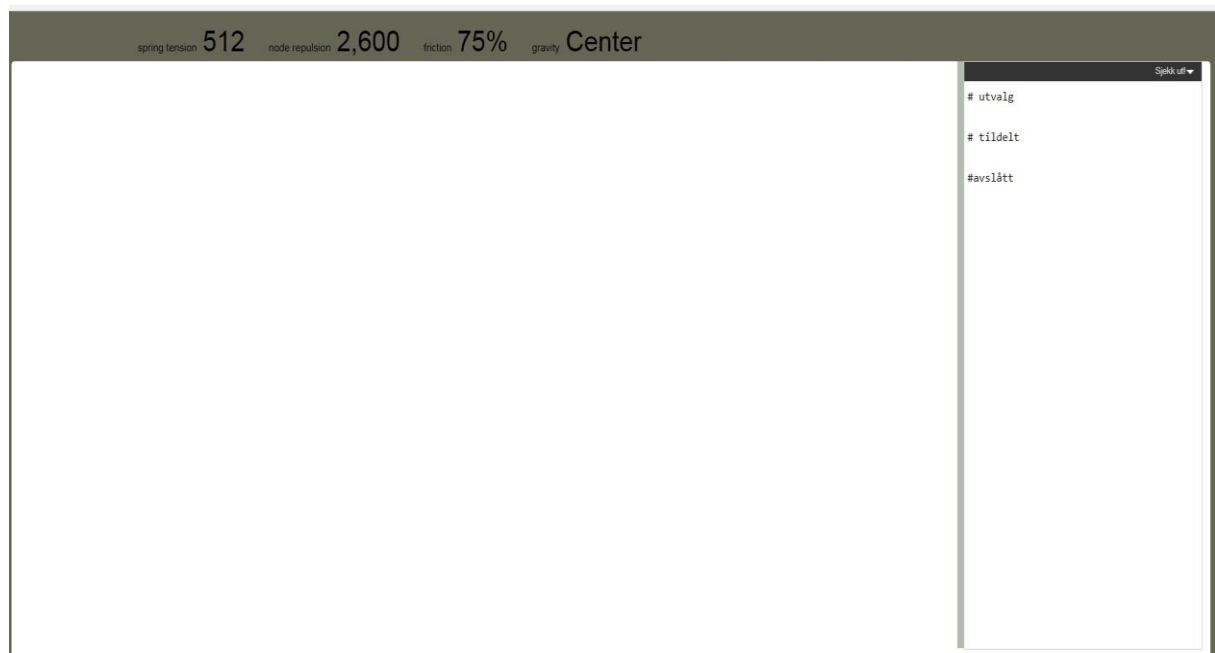
Metode: Visuell vennefremstilling

Vi satt dermed med en liste over alle fagutvalgsmedlemmene og Facebook-vennene knyttet til deres navn. I tillegg hadde vi lista over hvem som hadde fått penger og hvem som hadde fått avslag på søknaden sin.

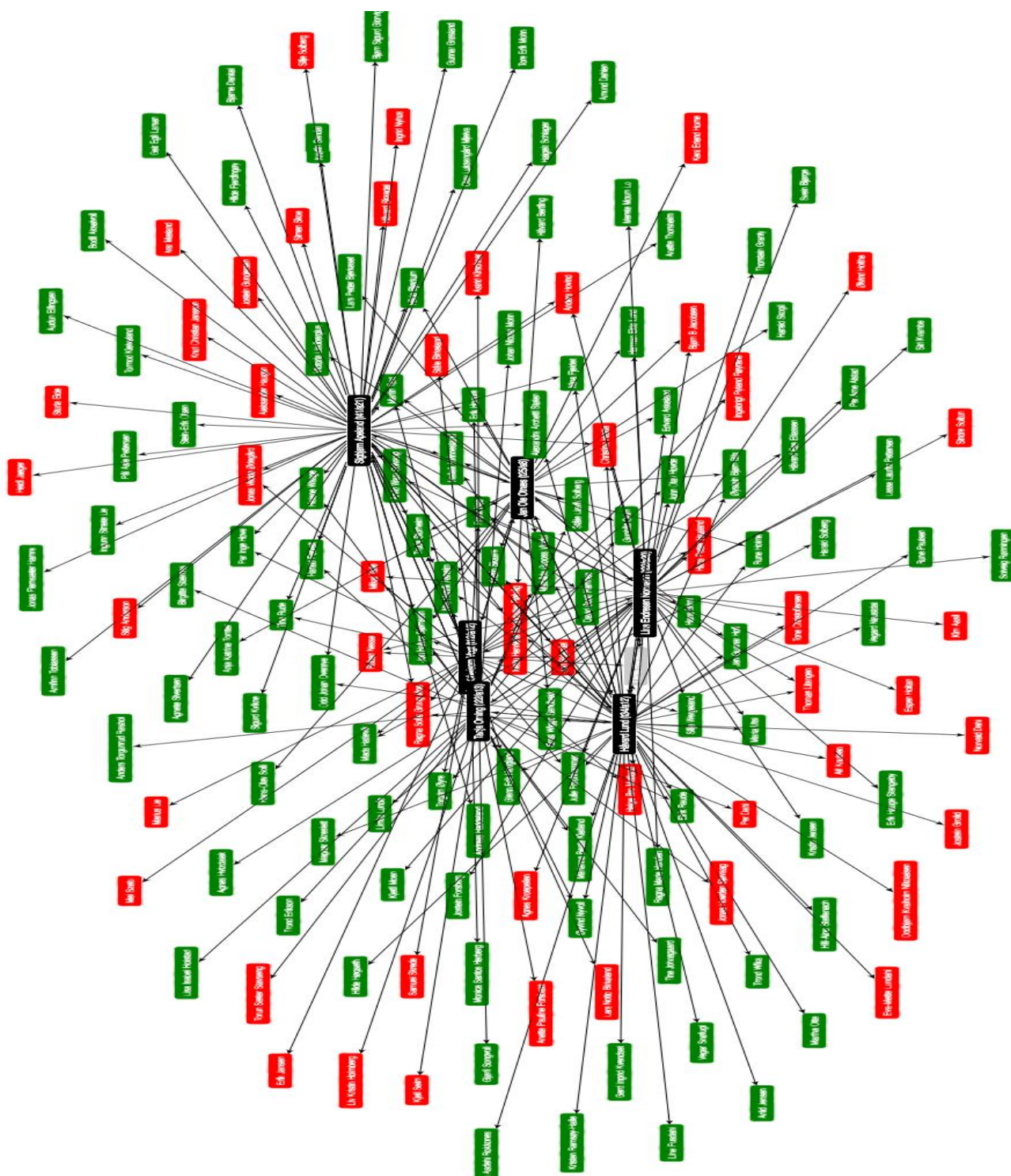
Dataene vi da satt igjen med ga oss muligheten til å regne ut hvor mange vennskapsbånd som eksisterer i hver enkelt fagutvalg i Kulturrådet.

For å visualisere disse koblingene brukte vi det grafiske visualiseringsverktøyet "arbor.js" (arborjs.org) som kunne tegne ut relasjonene ganske enkelt.

Der tok vi for oss fagutvalg for fagutvalg. Vi måtte manuelt mate inn i verktøyet navnet på alle som satt i hvert enkelt fagutvalg, hvilke personer de hadde vært med på å gi penger til og hvilke personer de hadde vært med på å avslå søknaden til. Dette gjorde vi med i alt 55 forskjellige fagutvalg i Kulturrådet.

Slik så arbor.js ut da det var tomt. Så la vi inn navn i kolonnen til høyre. Navnene på de som satt i det enkelte fagutvalget, hvem de hadde vært med å tildele penger til og hvem de hadde vært med på å avslå søknaden til. Så sjekket arbor.js navnene vi hadde skrevet inn opp mot vennelistene vi hadde lastet ned. Slik skulle vi få en oversikt over Facebook-relasjonene mellom søkere og pengetildelere.

Vennene: Når alle navnene var matet inn i arbor.js og sjekket opp mot vennelistene vi hadde lastet ned, tegnet verktøyet ut relasjonene. Dette er Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte. Fagutvalgsmedlemmene ble merket med sort, mens deres FB-venner som fikk søknaden sin godkjent ble merket med grønt og FB-vennene som fikk søknadene sine avslått er merket med rødt. Vanligvis godkjennes i snitt 24 prosent av søknadene til Kulturrådet. Slik var det ikke i dette utvalget dersom du hadde en Facebook-venn i fagutvalget som behandlet søknaden din: 66 prosent av disse søkerne fikk ja.

Utvalgsmedlemmene ble liggende som svarte i midten med sine kontakter tilknyttet. Venner som hadde fått tildelt midler ble farget grønne og venner med avslåtte søknader røde. Pilene viser hvor mange venner som finnes på kryss av utvalgets medlemmer. Det var flere grønne personer blant de med to eller flere relasjonspiler/venner i utvalget.

I tillegg til det visuelle, ble det laget en fil med grunnlagsdata for videre analyse, hvor det ble listet opp navn, tilslag, sum og utvalg, samt hvor mange venner søkerne hadde av totalt antall registrerte Facebook-brukere i utvalget.

Journalistiske funn – hypotese 1

Dataene vi fikk ut ga oss positivt svar på hypotese 1 «Facebook-vennskap med dem som behandler søknader i Kulturrådet øker mulighet for å få tilslag».

Vi visste fra før av at Kulturrådet i snitt gir penger til 24 prosent av alle søknadene hvert år. Når vi hadde gått gjennom alle 55 fagutvalgene, viste det seg imidlertid at hele 43 prosent av dem som fikk sin søknad behandlet av Facebook-venner fikk penger, langt over det vanlige snittet.

Søkeren med en Facebook-venn i fagutvalget har dermed nesten dobbelt så stor sjanse å få penger som søkeren som ikke har det.

Slik fikk vi også oversikt over utvalgsmedlemmene som hadde vært med på å tildele penger til flest Facebook-venner. Geir Haraldseth i Utvalget for visuell kunst hadde for eksempel vært med på å godkjenne søknadene til 114 Facebook-venner. 61 prosent av søkerne med Facebook-vennskap til Haraldseth eller noen andre i utvalget han satt i fikk penger i 2016, langt over snittet på 24 prosent.

Slutning: Allerede her forsto vi at vi hadde en god historie å fortelle.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Utvalg	antall avslått	bevilget	antall søkere	% bevilget	FB-relasjoner	Bevilget	Avslått/avvist	% venner bevilget
Faglig utvalg for dans	117	51	168	30 %	56	26	30	46 %
Fagleg utvalg for kulturvern	185	101	286	35 %	25	17	8	68 %
Faglig utvalg for litteratur	209	316	525	60 %	58	44	14	76 %
Faglig utvalg for musikk	470	244	714	34 %	142	78	64	55 %
Faglig utvalg for rom for kunst og tverrfaglige tiltak	206	116	322	36 %	31	14	17	45 %
Faglig utvalg for scenekunst	399	238	637	37 %	126	67	59	53 %
Faglig utvalg for teater	223	60	283	21 %	36	15	21	42 %
Faglig utvalg for visuell kunst	809	476	1285	37 %	200	121	79	61 %
Fagutvalg for musikk	491	110	601	18 %	49	18	31	37 %
Fagutvalg for video- og filmproduksjon	286	44	330	13 %	20	7	13	35 %
Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte	418	484	902	54 %	131	87	44	66 %
Musikkutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte	519	308	827	37 %	21	11	10	52 %
Musikkutvalget for musiker- og ensemblestøtte	536	282	818	34 %	110	58	52	53 %
Stipendkomiteen for arkitekter	9	2	11	18 %	4	2	2	50 %
Stipendkomiteen for barne- og ungdomslitterære forfattere	234	17	251	7 %	61	13	48	21 %
Stipendkomiteen for billedkunstnere	2531	191	2722	7 %	166	31	135	19 %
Stipendkomiteen for dansekunstnere	239	78	317	25 %	71	27	44	38 %
Stipendkomiteen for dramatikere	151	21	172	12 %	11	3	8	27 %
Stipendkomiteen for faglitterære forfattere og oversettere	53	10	63	16 %	10	4	6	40 %
Stipendkomiteen for filmkunstnere	243	61	304	20 %	35	12	23	34 %
Stipendkomiteen for folkekunstnere	49	19	68	28 %	11	4	7	36 %
Stipendkomiteen for fotografer	281	25	306	8 %	27	12	15	44 %
Stipendkomiteen for interiørarkitekter	2	1	3	33 %	1	0	1	0 %

Variasjoner i utvalgene: Våre utregninger viste hvordan enkelte utvalg ga langt mer penger til sine Facebook-venner enn andre.

Journalistiske funn – hypotese 2

Med et positivt svar på hypotese 1 som utgangspunkt, ble hypotese 2 også aktuell: Er det slik at bekjentskap ikke bare øker sjansen for å få penger, men også størrelsen på selve pengesummen.

Vi sorterte 18564 søknader til Kulturrådet etter Facebook-status til søkeren. Vi la sammen totalt tildelt pengesum fra én Facebook-venn til annen og sammenlignet denne summen med snittbevilgningen.

A	B	C	D	E	F	G	H
Lene Serine Strøm	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00: Skjult venneliste	Skjult venneliste				
Audun Kjus	2016-01-01 00:00:00.000	2016-12-31 00: Lastet ned	Lastet ned				
Dag Hundstad	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00: Lastet ned	Lastet ned				
Harry Johansen	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00: Lastet ned	Lastet ned				
Kjerstin Kragseth	2016-01-01 00:00:00.000	2017-12-31 00: Lastet ned	Lastet ned				
PORTAL FORLAG AS	Lars Aase	2016-02-17 12: Ordets tjener og sviker-Biografi	Bevilget		25000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Vest-A
PORTAL FORLAG AS	Lars Aase	2016-02-18 13: Sørlandsk skipsfart 1600 - i dag	Bevilget		75000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Vest-A
MEDIEOPERATØRENE AS	Ingvil Charlotte Giske	2016-02-19 07: Tungskjæerne	Bevilget		200000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
NORSK LOKALHISTORISK INSTITUTT	Ragnhild Hutchison	2016-02-25 07: Historiske toll- og skipsanløp- Ti	Bevilget		200000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
NORSK FOLKEMUSEUM	Karen Elle Gaup	2016-02-26 12: Bååstede - Jubileumsutstilling Ti	Bevilget		80000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
ORKANA FORLAG AS	Elisabeth Johansen	2016-02-29 11: Operasjon asfalt	Bevilget		40000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Oslo
VIGMOSTAD & BJØRKE AS	Frode Molven	2016-02-29 15: Stupet. Leif Grungs krig	Bevilget		35000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Hord
SKALD AS	Lars Nes	2016-02-29 22: Oselvar - den levande båten	Bevilget		80000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Sogn
MUSEUMSFORLAGET AS	Laila Andreassen	2016-03-01 13: Anne Bårdsgård: Selbuvotter	Bevilget		50000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Sør-Tr
NORSK SKOGFINSK MUSEUM	Dag Raaberg	2016-03-01 16: Finnskogen botaniske hage	Bevilget		500000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Hedm
DISEN KOLONIAL Sjur Harby	sjur harby	2016-03-01 17: Sikring av Hroar Deges bibliotek	Bevilget		15000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Hedm
SILJE ENSBY	Silje Ensby	2016-03-01 18: Reperbanen - 3 korte videoer	Bevilget		40000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
Solveig Otlo	Solveig Otlo	2016-03-01 20: Norsk leketøyproduksjon, innsat	Bevilget		100000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Nord-
Christina Skreiberg	Christina Skreiberg	2016-03-01 20: Hei nabo!	Bevilget		75000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
CHRISTINA SKREIBERG PRODUCTIONS	Christina Skreiberg	2016-03-01 22: Christina Skreiberg: Hei nabo!	Bevilget		40000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Oslo
NORSK VETERANSKIBSKLUB	Eivind Lande	2016-03-01 23: «Børøysund» - en kullfyrt opple	Bevilget		100000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
MEMOAR	Bjørn Enes	2016-03-02 11: Munnleg kjeldemateriale - doku	Bevilget		70000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Hord
TAMIL BOOK PUBLICATION SINNADURAI	Umapalan Sinnadurai	2016-03-02 11: Norsk-tamilene liv og historie	Bevilget		25000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Akers
INTERKOMMUNALT ARKIV TROMS IKS	Janicken Olsen	2016-03-02 12: Tidsmaskin Troms	Bevilget		100000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Troms
GRUNDER FILM AS	Bente Olav	2016-03-02 12: I ditt blod, på veggene	Bevilget		200000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Oslo
STIFTINGA VEST-TELEMARK MUSEUM	Dag Rorgemoen	2016-03-02 12: Ole Blom. Dagbøker og brev. 18	Bevilget		40000	NKF Faglitteratur	Fagleg utval for k Telem
STIFTELSEN RISØR KYSTKULTURSENTER	Rune Nylund Larsen	2016-03-02 12: Arkiv etter Fm. Moen & Sønn	Bevilget		100000	NKF Prosjektstøt	Fagleg utval for k Aust-

Pengene: Vi organiserte søknader etter utvalg og la sammen summen av penger gitt fra én Facebook-venn til en annen.

Også denne hypotesen ble positivt besvart:

Søkere uten Facebook-venner i behandlende utvalg fikk i snitt 210 000 kroner. De som hadde én Facebook-venn fikk i snitt 236 000 kroner.

Ved hjelp fra analyseavdelingen i Aller Media kunne vi også bruke dataene våre til å se etter variasjoner i betydningen av Facebook-vennskap internt i forskjellige utvalg. Dette er relevant fordi noen utvalg gir mer penger til sine bekjente enn andre: I flere utvalg var ja-prosenten til Facebook-venner godt over 60 prosent.

Slutning: Saken sto nå langt sterkere.

Journalistiske funn – hypotese 3

For at vi skulle rettferdiggjøre å bruke ti sider i Magasinet på saken, burde tendensen også forsterkes jo flere venner søkeren hadde. At søkere med to venner fikk mer penger enn dem med én, for eksempel.

Ved hjelp fra analyseavdelingen i Aller Media kunne vi bruke dataene våre til å undersøke om denne tendensen var til stede. Vi kunne se om antall vennskapsbånd i hvert utvalg gjorde at Facebook-vennene også fikk mer penger, og hvor mye mer søkeren i så fall fikk per bekjent i utvalget.

Slutningen ble som følger: De med to Facebook-venner mottok 352 000 kroner i snitt, mens søkere med tre Facebook-venner i snitt fikk 443 000 kroner. I sum betyr dette at hvert Facebook-vennskap i snitt er verdt 58 000 kroner i støtte opp til tre Facebook-venner.

Siden utvalgene ofte ikke har mer enn fire medlemmer var det ikke statistisk holdbare data på søkere med mer enn tre Facebook-venner i utvalget de ba om penger fra.

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Utvalg	antall avslå	bevilget	antall søkere	% bevilget	FB-relasjoner	Bevilget	Avslått/avvist	% venner bevilget
Faglig utvalg for dans	117	51	168	30 %	56	26	30	46 %
Fagleg utvalg for kulturvern	185	101	286	35 %	25	17	8	68 %
Faglig utvalg for litteratur	209	316	525	60 %	58	44	14	76 %
Faglig utvalg for musikk	470	244	714	34 %	142	78	64	55 %
Faglig utvalg for rom for kunst og tverrfaglige tiltak	206	116	322	36 %	31	14	17	45 %
Faglig utvalg for scenekunst	399	238	637	37 %	126	67	59	53 %
Faglig utvalg for teater	223	60	283	21 %	36	15	21	42 %
Faglig utvalg for visuell kunst	809	476	1285	37 %	200	121	79	61 %
Fagutvalg for musikk	491	110	601	18 %	49	18	31	37 %
Fagutvalg for video- og filmproduksjon	286	44	330	13 %	20	7	13	35 %
Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte	418	484	902	54 %	131	87	44	66 %
Musikkutvalget for innspillings- og publiseringstøtte	519	308	827	37 %	21	11	10	52 %
Musikkutvalget for musiker- og ensemblestøtte	536	282	818	34 %	110	58	52	53 %
Stipendkomiteen for arkitekter	9	2	11	18 %	4	2	2	50 %
Stipendkomiteen for barne- og ungdomslitterære forfattere	234	17	251	7 %	61	13	48	21 %
Stipendkomiteen for billedkunstnere	2531	191	2722	7 %	166	31	135	19 %
Stipendkomiteen for danseskunstnere	239	78	317	25 %	71	27	44	38 %
Stipendkomiteen for dramatikere	151	21	172	12 %	11	3	8	27 %
Stipendkomiteen for faglitterære forfattere og oversettere	53	10	63	16 %	10	4	6	40 %
Stipendkomiteen for filmkunstnere	243	61	304	20 %	35	12	23	34 %
Stipendkomiteen for folkekunstnere	49	19	68	28 %	11	4	7	36 %
Stipendkomiteen for fotografer	281	25	306	8 %	27	12	15	44 %
Stipendkomiteen for interiørarkitekter	2	1	3	33 %	1	0	1	0 %
Stipendkomiteen for komponister	168	34	202	17 %	45	11	37	23 %
Stipendkomiteen for kritikere	64	16	80	20 %	7	2	5	29 %

Relasjoner: Våre data viste også hvor mange Facebook-relasjoner som var i hvert utvalg.

Kildekritikk/metodeutfordringer/etikk

1. Når ble Ola Facebook-venn med Kari? Dersom søker ble Facebook-venn med tildeler etter at søknaden ble behandlet, kan ikke Facebook-vennskapet brukes til å dokumentere nepotisme i Kulturrådet. For å bøte på dette problemet har vi kun basert journalistikken vår på søknader fra 2016. De fleste av Kulturrådets midler tildeles i desember. Vi hentet våre vennelister i april 2017.
2. Skjulte Facebook-liste. Vi lastet ned Facebook-vennelistene til 71,5 prosent av Kulturrådets medlemmer. De resterende 28,5 prosentene har enten skjult Facebook-profil eller er ikke på Facebook. Vi anslår likevel at 71,5 prosent er et høyt nok til at funnene er signifikante.

3. Ettersom navn ikke er unike kan man ikke med 100 prosent sikkerhet si at vennene som er funnet er de samme personer som har søkt. Men med så stort datagrunnlag kan man anta at feilmarginene slår ut begge veier: At noen venner ikke blir funnet på grunn av at de har skrevet navnet sitt forskjellig i søknaden og på Facebook.
4. Det var viktig for oss at det hovedsakelig var støtteordningene og de strukturelle problemene knyttet til dem vi rettet et kritisk søkelys mot, og ikke personene som satt i utvalgene. Vi syntes likevel det var viktig å intervju dem som hadde gitt flest Facebook-venner penger for å høre deres refleksjoner rundt saken. Vi mente at det var i allmenhetens interesse å vite hvem disse personene var.
5. En Facebook-venn trenger ikke være en venn. Det vi derimot legger til grunn, med støtte fra nettverksforskere, er at Facebook-vennskap sier noe om kjennskap. Christoph Ellersgaard ved Copenhagen Business School, en av Nordens ledende forskere på kjennskap og nettverk, beskriver Facebook som den beste indikatoren på nettverk i 2017.
6. Metoden er ikke feilfri. Det er vanskelig å dokumentere det mange vil kalle nepotisme utelukkende ved hjelp av en Facebook-kartlegging. Det viktigste for oss har vært å vise fram en klar tendens. Våre funn bekrefter det inntrykk av Kulturrådet som mange har. Og det er desto viktigere å kartlegge nettverk denne måten ettersom Kulturrådet hverken fører møtereferater fra tildelingsmøtene eller gir faglige begrunnelser for avslag. Vi har ved vår metode dokumentert tydelige sammenhenger mellom Facebook-vennskap og tildelinger.

Oppsummering

Ved bruk av databasert journalistikk har Dagbladets «Kulturkameratene» vist følgende:

- Hvordan sjansen for å få penger fra Kulturrådet øker dramatisk dersom søker og tildeler er venner på Facebook.
- Hvordan tildelt sum også øker dersom søker og tildeler er Facebook-venner, og at summen øker ytterligere jo flere Facebook-venner søker har i utvalget.
- Alvorlige mangler i åpenheten i Kulturrådet, med påfølgende kritikk fra politikere og kunstmiljøer.
- Både politikere, kunstnere og forskere har slått fast at tendensen «Kulturkameratene» viser har dokumentert et demokratisk problem i hjertet av norsk kulturliv.

Etter publisering/konsekvenser

Arbeiderpartiet og Frps krevde etter vi hadde publisert våre funn at Kulturrådet må begynne å gi individuelle begrunnelser på pengestøtteavslagene.

Arnfinn Bjerkestrand, tidligere andre nestleder av Kulturrådet, mente at rådets praksis og utvalgenes sammensetning må gjennomgå i lys av Dagbladets artikler. Han mente at løsningen kunne være å ha personer i utvalgene som har kunnskap om feltet, men som ikke er en aktiv del av det selv.

Tidligere har de ulike kunstnerorganisasjonene bestemt hvem som skal sitte i komiteene som deler ut Statens kunstnerstipend, som er en av støtteordningene under Kulturrådet. Men i høst

foreslo regjeringen og kulturminister Linda Hofstad Helleland i statsbudsjettet for 2018 at kunstnerorganisasjonene ikke lenger skal få bestemme hvem som skal sitte i komiteene, men at Utvalget for Statens kunstnerstipend skal ta den endelige avgjørelsen. Dette for å ha mer kontroll på om det er god nok spredning på geografi, kjønn og kunstneriske uttrykk. Helleland har uttalt til Dagbladet.no den 1. desember 2017 at Dagbladets funn er en av grunnene til denne endringen. Dagbladets journalistikk har dermed hatt reelle konsekvenser for hvordan stipendordningen skal forvaltes i framtida.

Samleside for artiklene: <https://www.dagbladet.no/emne/kulturkameratene>

Artikkelliste:

Dagbladet.no, 24. juni 2017:

Her inne deles det ut 1,4 milliarder kroner i året. Hvis du er Facebook-venn med én av dem, nær dobles sjansen for å få penger

<https://www.dagbladet.no/kultur/her-inne-deles-det-ut-14-milliarder-kroner-i-aret-hvis-du-er-facebook-venn-med-n-av-dem-naer-dobles-sjansen-for-a-fa-penger/67732315>

Dagbladet.no, 24. juni 2017:

- Jeg sperrer opp øynene når jeg ser disse tallene

<https://www.dagbladet.no/kultur/jeg-sperrer-opp-oynene-nar-jeg-ser-disse-tallene/67726711>

Dagbladet.no, 25. juni 2017:

Kritikken mot Kulturrådet: - Dette er ikke kameraderi

<https://www.dagbladet.no/kultur/kritikken-mot-kulturradet---dette-er-ikke-kameraderi/67727572>

Dagbladet Pluss, 28. juni 2017:

Pia Myrvold om Dagbladets avdekking: - Man må være flink til å kjenne de riktige folka

<https://www.dagbladet.no/kultur/pia-myrvold-om-dagbladets-avdekking---man-ma-vaere-flink-til-a-kjenne-de-riktige-folka/67933823>

Dagbladet.no, 28. juni 2017:

De deler 1,4 milliarder kroner mellom seg: - Lett å utnytte ordningen, sier Christer Falck

<https://www.dagbladet.no/kultur/de-deler-14-milliarder-kroner-mellom-seg---lett-a-utnytte-ordningen-sier-christer-falck/67697745>

Dagbladet.no, 29. juni 2017:

Kulturrådet sa at de hadde fått ros av Riksrevisjonen. Det er feil, ifølge Riksrevisjonen

<https://www.dagbladet.no/kultur/kulturradet-sa-at-de-hadde-fatt-ros-av-riksrevisjonen-det-er-feil-ifolge-riksrevisjonen/68353937>

Dagbladet.no, 2. juli 2017:

Tidligere Kulturrådet-nestleder med klar tale: - Ordningen bør gjennomgås

<https://www.dagbladet.no/kultur/tidligere-kulturradet-nestleder-med-klar-tale---ordningen-bor-gjennomgas/68230836>

Dagbladet.no, 1. desember 2017:

Kunstnere raser mot endring: - Som å stikke hånda inn i et vepsebol, sier kulturministeren

<https://www.dagbladet.no/kultur/kunstnere-raser-mot-endring---som-a-stikke-handa-inn-i-et-vepsebol-sier-kulturministeren/68932446>